

1923

Azərbaycanın özü qədar əbədi

2022

Müasir Azərbaycan dövlətinin banisi və qurucusu Ümummilli Lider Heydər Əliyevin vətənimiz və xalqımız qarşısında tarixi rolu və xidmətləri misilsizdir, təkrarolunmazdır. Ulu Öndər bütün ömrünü canından əziz sevdiyi Azərbaycanın inkişafına, tərəqqisinə, zəngin və qüdrətli ölkəyə çevrilməsinə, doğma xalqının xoşbəxtliyi və firavanlığı uğrunda mübarizəyə həsr etmişdir.

Heydər Əliyev iki bir-birinə zidd ictimai-iqtisadi formasiyada - sosializm və bazar iqtisadiyyatı zamanında, iki bir-birinə antaqonist məkanda - SSRİ kimi nəhəng imperiyanın tərkib hissəsi olan Sovet Azərbaycanında və müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan Respublikasında rəhbər kimi uğurlar qazanmış, bütün daxili və xarici başlıqları dəf edərək dünyanın qəbul etdiyi dövlət xadiminə və milli liderə çevrilmişdir.

Azərbaycan xalqı isə öz liderinə həmişə dəstək vermiş, hər zaman öz lideri ilə birlikdə olmuşdur. Çünki xalq əmin-amanlıq və ədalət istəyirdi, Heydər Əliyevin də bir rəhbər kimi əsas fəaliyyət istiqaməti bu idi. Xalq yaxşı yaşamaq üçün imkan, yaxşı işləmək üçün şərait axtarırdı. Heydər Əliyev də öz xalqının xoşbəxtliyi üçün çalışırdı. Xalq gerilikdən, otalotdan, bürokratiyadan, rüşvətxorluqdan canını qurtarmaq istəyirdi. Heydər Əliyev də ədalətin tonosunu, millətin və ölkənin yüksəlməsi naminə çalışırdı. "Qoy ədalət zəfər çalsın!" şüarı məhz Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülmüş və xalq tərəfindən birnəməli olaraq dəstəklənmişdir.

1969-cu ildə Azərbaycana rəhbər seçilən və 1982-ci ilə kimi -13 il bu vəzifədə çalışan Heydər Əliyev respublikanı SSRİ məkanında 1920-ci ildən bu yana nail olmadığı ən yüksək mərtəbəyə qaldırdı. SSRİ-nin ağır xammal bazası olan, kasıb, modernizmi və elmi tənəzzül edən, bütün göstəricilərinə görə geridə qalan Azərbaycanın inkişaf etmiş sənaye mərkəzinə, müasir texnologiyaları tətbiq edərək yüksək göstəricilərə əldə edilən aqrosənaye kompleksinə malik kənd təsərrüfatı respublikasına, yüksək modernizmi və biliyi ilə seçilən tanınmış ziyalıları olan xalqın yaşadığı diyara çevirdi.

Dövlət xalq üçündür

SSRİ-nin sonuncu rəhbəri Mixail Qorbaçovun xəyanətərk hesab və qısqançlığı səbəbindən Heydər Əliyev ittifaq rəhbərliyindəki vəzifələrindən istefa verməli oldu. Bu istefanın marağında yatan erməni separatizmi Qarabağda baş qaldırdı. Ermənistan SSR-də öz ata-babalarının torpaqlarında yaşayan azərbaycanlılara qarşı milli zəmində düşmənçilik və etnik təmizləmə siyasəti başlandı.

Paralel olaraq Heydər Əliyevin böyük fəxrliyi sayılacaq SSRİ-nin qabaqcıl respublikasına çevrilən Azərbaycan 1988-1993-cü illərdə keçmiş ölkə rəhbərliyinin düşmənçiliyi, respublikanın başında duranların sərşəstəsiz və dağdıcı fəaliyyəti nəticəsində dərin siyasi, iqtisadi və sosial böhran, işğal və dağılma təhlükəsi ilə üz-üzə qaldı. Azərbaycanda siyasi böhran, iqtisadi geriləmə, sosial gərginlik getdikcə dərinləşdi, müstəqilliyini yenidən əldə etmiş ölkəmiz dağılmaq və məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qaldı.

Bələ bir dövrə xalqın çağırışı ilə ölkə rəhbərliyinə qayıdan Heydər Əliyev yenidən vətənimizə xoşbəxtliyi, azadlığı və qüdrətlənmişliyi uğrunda mübarizəyə başladı. Bu mübarizə Vətən yolunda, haqq uğrunda mübarizə, ədalət, milli birlik, müstəqil dövlətçilik və xoşbəxt gələcək uğrunda müqəddəs mübarizə idi. Bütün siyasi fəaliyyəti və mübarizəsi boyu Heydər Əliyev öz doğma xalqına arxalanmış, öz xalqından dəstək almış, etmişdisə də, xalqı və vətəni Azərbaycan üçün etmişdir. 90-cı illərin əvvəllərindəki böhranlı günlərdə də, xalq öz müdrik rəhbərinin səfərbəredici fəaliyyətini dəstəklədi, onun ətrafında birləşdi, ucaldı, ucalığını dərk etdi, potensial gücünü ümummilli enerjiyə çevirib bildi. "Heydər-Xalq", "Xalq-Heydər" birliyi o vaxtlar yarandı, zamanın sınaqlarından keçdi, bərkidi, möhkəmləndi, əbədliyyət qazandı. Nəticədə 1995-ci ildən başlayaraq ölkədə iqtisadi tənəzzül dayandı və bu, sosial sahədə siyasətin konkret istiqamətlərini müəyyənləşdirməsinə, islahatlar aparılmasına və sosial siyasətin geniş hüquqi bazasına yaranmasına tökən verdi.

Heydər Əliyevin müasir dövlətçilik siyasətinin başlıca prinsipi "dövlət xalq üçündür" ideyasıdır. Ümummilli Liderin müəllifi olduğu Konstitusiyamızda bu ideyanın sosial mahiyyəti bariz şəkildə öz təsdiqini tapmışdır. Heydər Əliyevin qurduğu müasir Azərbaycan dövlətinin daxili siyasətində sosial ədalət, sosial rifah, sosial müdafiə xətti həmişə prioritet istiqamət kimi müəyyən olunur. Heç təsadüfi deyildir ki, bizim dövlət büdcəmizdə sosial xərclərin payının 30 faizdən yuxarı olması artıq ənənə halını almışdır.

Müstəqil Azərbaycanın dövlət quruculuğu və inkişafı strategiyasını müəyyən edərək Heydər Əliyev sosial siyasəti prioritet istiqamətlərdən biri olaraq müəyyən etmiş, milli sərəfələrin xalqı bütün təbəqələrinə mənsub olmasına, sosial ədalət prinsipinin qorunmasına, əhalinin aztəminatlı hissəsinə dövlət dəstəyini artırılmasına məsələlərini həmişə diqqət mərkəzində saxlamışdır.

Ədalətin zəfərini təmin edən sosial siyasət

Sosial siyasətin təminatlı və əhatəli olması üçün möhkəm iqtisadi təməl və hüquqi bazanın olması mühüm şərtdir. Məhz buna görə də müstəqil Azərbaycanın sosial siyasət strategiyasını müəyyənləşdirən zaman Ümummilli Lider bir tərəfdən sosial siyasətin ölkənin real iqtisadi imkanlarına uyğunlaşdırılmasına, digər tərəfdən isə müvafiq normativ-hüquqi bazanın yaradılmasına ciddi önəm verirdi. Heydər Əliyev dövlətin sosial sahədə vəzifəsini bunda görürdü: "Bir dövlət olaraq, hökumət olaraq biz xalqımızın, millətimizin, vətəndaşlarımızın sosial tələblərini təmin etməliyik".

Sosial ədalət və sosial rifah

Modern dövlət quruculuğu yoluna qədəm qoymuş müstəqil Azərbaycanın sosial siyasətinin təməlinə iki klassik prinsip dayanır: sosial ədalət və sosial rifah. "Biz XXI əsrə daha da qüdrətli müstəqil Azərbaycan dövləti qatdırmaq istəyirik. Gələcək nəsillərə daha xoşbəxt həyat yaratmaq istəyirik. Azərbaycan imkanlarından səmərəli istifadə edib, iqtisadiyyatı inkişaf etdirib, Azərbaycan xalqının rifah halını yüksəltmək üçün çalışırıq" söyləyən Heydər Əliyev ölkənin sosial inkişaf perspektivlərini ardıcıl aşağıdakı istiqamətlərdə aparılacaq islahatlarda görürdü və zaman Ulu Öndərin uzaggörənliyini təsdiq etmiş oldu.

- *Regionların harmonik inkişafı və yoxsulluqla mübarizəyə dair dövlət proqramlarının qəbul edilməsi;*
- *Əmək və əmək münasibətləri sahəsində müasir bazar münasibətlərinə əsaslanan siyasətin formalaşdırılması (amayın ödənilməsi, sosial sigorta, amayın mühafizəsi, məşğulluq);*
- *"Azərbaycan Respublikasında Pensiya İslahatı Konsepsiyası"nın təsdiq edilməsi, sosial sigorta prinsiplərinə əsaslanan pensiya təminatı sistemində keçilməsi və sigorta-pensiya sistemi ilə sosial müavinət və yardım sistemlərinin bir-birindən ayrılması;*

- *Sosial dəstək və aztəminatlı təbəqənin (ailələr, pensiyaçılar, qaçqın və məcburi köçkünlər, şəhid ailələri və s.) sosial müdafiəsi, pensiya təminatı, sosial müavinətlər, yardımlar, sosial xidmət);*
- *Sosial infrastruktur siyasəti (mənzil, nəqliyyat, yol, rabitə, ticarət və məişət xidməti);*
- *"Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Programı"nın təsdiq olunması və respublikamızda ümumi təhsildə 11 illik icbari ümumi orta təhsilə və ölkəmizin ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin dərsliklərdən pulsuz istifadəsinə keçilməsi;*

- *Səhiyyə sahəsində Milli Sağlamlıq Proqramının işlənilməsi hazırlanması və qəbul edilməsi, özəl, təsərrüfat hesabı ilə işləyən tibbi müəssisələrinin yaradılması yolu ilə özəl tibbi xidmətin əsaslarının formalaşdırılması, icbari tibbi sigorta sistemində keçidin bazasının yaradılması;*
- *Əhalinin pul gəlirləri siyasəti (həyat səviyyəsi, istehlak səbəti, rifah halı, insan kapitalının inkişafı və rəqabətqabiliyyəti kadrların hazırlanması).*

2003-cü ilin oktyabrında keçirilən Prezident seçkilərində xalqın birnəməli dəstəyini qazanan cənab İlham Əliyev Prezident kimi and içən zaman Heydər Əliyev siyasi kursunu davam etdirəcəyini, Heydər Əliyevin şah əsəri olan Azərbaycanı daha da zəngin, qüdrətli ölkəyə çevirəcəyini, hər bir azərbaycanlının Prezidenti olacağına xalqa bəyan etdi.

Ən ədalətli hakim olan zaman göstərdi ki, İlham Əliyev nöinki uzaggörən və pragmatik siyasətdir, eyni zamanda müdrik və realist bir dövlət xadimidir. Cənab İlham Əliyev "600 min yeni iş yeri açacağıq" söyləyəndə həmdə 600 min əhəlinin həyat səviyyəsinin yüksələcəyini düşünürdü. 5 il ərzində ölkədə vətəndaşın 600 min iş yeri əvəzinə 900 min yeni iş yeri açıldı ki, bunun da 700 min daimi iş yerləri idi. Əhalinin məşğulluğunun təminatı sonrakı illərdə də dövlət başçısının diqqət mərkəzində oldu və bu illər ərzində ölkədə 2 milyondan artıq yeni iş yeri

ri açıldı, işsizlik 10 dəfə aşağı düşdü. 2003-cü ildən bu yana ölkədə minimum əməkhaqqı 13 dəfədən çox artdı, 2022-ci ildən isə minimum əməkhaqqı 300 manat olmaqla yaşayış minimumunu (210 manat) 30 faiz üstələdi.

Uğurla aparılan sistemli islahatlar nəticəsində 2009-cu ildə ölkəmizdə iqtisadi sahədə keçid dövrü başa çatdı, 2013-cü ildə isə cənab Prezident Azərbaycanın sosial dövlət olduğunu ölkə vətəndaşlarına və dünya ictimaiyyətinə bəyan etdi. Ardınca 2018-ci ildə növbəti dəfə xalqın böyük etimadını qazanaraq Prezident seçilən cənab İlham Əliyev ölkəmizdə dərin sosial islahatları başlandı. Həmin ildən sonrakı dövrdə dövlət başçısının imzaladığı 40-dan çox fərman və sərəncamla ölkə əhalisinin əksəriyyətini əhatə edən 3 sosial islahat zərfi icra olundu və bu paketlərin illik maliyyə dəyəri 6,5 milyard manata çatdı.

Bu islahatların nəticəsində son 4 ildə:
- *minimum əməkhaqqı 2,3 dəfə;*
- *orta aylıq əməkhaqqı 40 faizə yaxın;*
- *median əməkhaqqı 74 faiz artmışdır;*
- *minimum pensiyada 2,2 dəfə;*
- *orta pensiyada 65 faiz;*
- *müavinət və taqəddürlərdə orta hesabla 2,5-3 dəfə artım baş vermişdir.*

Postmüharibə dövründə sosial dəstək

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin məqsədyönlü, inamı, səfərbəredici fəaliyyəti sayəsində qəhrəman Milli Ordumuz tərəfindən torpaqlarımız işğaldan azad edildi, Azərbaycan ərazi bütövlüyü təmin edildi.

Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanlarımızın ailə üzvləri, bu haqq savaşımda şanlı zəfər qazanan qüdrətli Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri, qazılarımız Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin daim xüsusi diqqət və qayğıləyiliyi ilə əhatə olunmuşlar. Bu qəbilden olan vətəndaşlarımızın sosial müdafiəsini möhkəmləndirməsi, o cümlədən mənzil, fərdi ev və avtomobillərə təmin edilməsi istiqamətində həyata keçirilən kompleks tədbirlər bunun bariz nümunəsidir.

Postmüharibə dövründə dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına müli və hərbi kontingent olmaqla 40 000-dən çox şəxsə 48 000 psixoloji, tibbi, sosial və s. xarakterli xidmət göstərilmiş, 7500 müharibə əlili avtomobillə təmin olunmuşdur. Ümumiyyətlə, bu günə qədər dövlət siyasəti olaraq şəhid ailələri, müharibə əlillərinin sosial müdafiəsi istiqamətində çox böyük işlər görülmüşdür. Onu demək kifayətədir ki, həmin kateqoriyadan olan 12500 nəfər dövlət tərəfindən mənzillərə, fərdi evlərə təmin edilmişdir. 2025-ci ilə qədər 3000 mənzil verilməlidir. Təkcə bu deyil, bütün şəhid ailələri və qazilərin mənzil məsələsi həll edilib başa çatcaqdır.

Bunlardan əlavə, şəhid ailələrinin üzvləri və müharibə veteranlarının fəal məşğulluq tədbirləri çərçivəsində 52 min nəfər daimi işlə təmin olunmuş, 8 min 100 nəfər özünüməşğulluq proqramına, 56 min nəfər isə haqqı ödənilən ictimai işlərlə cəlb edilmişdir. Eyni zamanda 29 min 200 nəfər reabilitasiya vasitələri ilə təmin olunmuş, 2 min 600 nəfərə reabilitasiya xidmətləri göstərilmişdir. Bu qəbilden olan vətəndaşların orta aylıq əməkhaqqı 2018-2020-ci illərdə 30, orta aylıq pensiyası isə 60 faiz artmışdır.

Humanizmin ünvanı - Heydər Əliyev Fondu

Azərbaycanda sosial siyasətin və geniş spektrli sosial dəstək proqramlarının həyata keçirilməsində Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun böyük rolu və əhəmiyyəti vardır. 2004-cü ildə müasir Azərbaycan dövlətinin banisi və qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi irsinin öyrənilməsi və təbliğ edilməsi, onun azərbaycanlılıq ideyasının və dövlətçilik baxışlarının yeni nəsillərə çatdırılması məqsədilə yaradılan fond Mehriban xanımın

yüksək təşkilatçılıq istedadı və yorulmaz fəaliyyəti sayəsində müasir Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatının mühüm atributuna çevrilmişdir.

Mehriban xanımın çoxşaxəli ictimai-siyasi fəaliyyətinin əsas qayəsi humanizm, əsas istiqamətləri isə milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması, inkişafı və dünyada təbliği, sosial müdafiəyə ehtiyacı olan şəxslərə, xüsusilə şəhid ailələrinə, qazilərə, valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqlara qayğıkeçiliyi, səhiyyənin, təhsilin, modernizmi, idmanın inkişafına dəstək verilməsi, keçmiş Qarabağ probleminin, o cümlədən Xocalı soyqırımının dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, bölgədə və dünyada ədalət, sülh, tolerantlıq, əməkdaşlıq və s. kimi aktual məsələlərdir. Bu sırada Heydər Əliyev Fondunun 100-dən çox sosial, humanitar layihələr, o cümlədən ailə quran şəxslərin nikah öncəsi icbari tibbi müayinəsini həyata keçirməsi, ana və uşaqların mühafizəsi, talassemiya və hemofiliya xəstələrinə dəstək haqqında, habelə valideyn himayəsindən məhrum olmuş, eləcə də I və II qrup əlil uşaqların təhsil haqlarının ödənilməsinin dövlət büdcəsi tərəfindən həyata keçirilməsini təmin edən qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsi sosial sahədə islahatların növbəti addımı kimi olduca əhəmiyyətli olur.

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bir çox sosial, humanitar layihələr, o cümlədən ailə quran şəxslərin nikah öncəsi icbari tibbi müayinəsini həyata keçirməsi, ana və uşaqların mühafizəsi, talassemiya və hemofiliya xəstələrinə dəstək haqqında, habelə valideyn himayəsindən məhrum olmuş, eləcə də I və II qrup əlil uşaqların təhsil haqlarının ödənilməsinin dövlət büdcəsi tərəfindən həyata keçirilməsini təmin edən qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsi sosial sahədə islahatların növbəti addımı kimi olduca əhəmiyyətli olur.

Heydər Əliyev Fondunun sədri Mehriban Əliyeva fondun fəaliyyətini çox dəqiq ifadə edərək demişdir: "Rəhbərlik etdiyim Heydər Əliyev Fondu artıq 13 ildir ki, öz fəaliyyətini humanizm prinsipləri əsasında qurub. Biz bu illər ərzində bir çox irimiqyaslı layihələr icra etmişik. Biz Azərbaycanın ictimai və siyasi həyatında fəal iştirak edirik. Biz infrastruktur layihələri icra edirik. Eyni zamanda biz 13 il ərzində ayrı-ayrı insanların problemlərinə heç zaman biganə qalmamışıq. İnsanlarla ünsiyyətdə olmaq, onları dinləmək və eşitmək, köməyə ehtiyacı olana kömək etmək, mənsəvi dəstək vermək Heydər Əliyev Fondunun hər bir əməkdaşının birbaşa vəzifəsidir. Hesab edirəm ki, bu, dövlət qurumlarında çalışan bütün insanların əsas borcu və vəzifəsidir. Gündəlik fəaliyyətimizdə insansevərlik, mərhəmət, qarşılıqlı hörmət, mehribanlıq unudulmamalıdır. Əksinə, məhz bu mənəvi dəyərləri uca tutaraq ən yüksək qələbələr əldə etmək, ən böyük zirvələrə qalmaq olar".

Davamlı inkişaf və dərin sosial islahatlar yolunda

Əlçatan və təhlükəsiz ərzaq təminatı, ekoloji salamatlıq, sosial rifah, səhiyyə və təhsil kimi yaxşı həyat keyfiyyəti üçün vacib olan şərtlər insan həyatının, ömür uzunluğunun müsbət inkişafına təsir edən amillərdir.

Prezidentin 2016-cı il 9 dekabr tarixli fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji yol xəritəsi"yə görə, 2025-ci ildən sonrakı dövrdə yoxsulluq tam şəkildə aradan qaldırılacaq, qeyri-məşğul əhalinin sayı minimuma endiriləcək, ölkə üzrə yaşayış minimumundan aşağı olmayan səviyyədə pensiya (bu bənd artıq icra olunmuşdur - M.Q) verilibəcək, əməkhaqqı və sosial müavinətlər tam həyata keçiriləcək. Bu məqsədlə qəbul olunmuş pensiya islahatları konsepsiyası uğurla həyata keçirilir. Həmin islahatların nəticəsində əhalinin sosial müdafiəsi daha da güclənəcək, sosial ədalət, şəffaflıq və ünvanlılıq təmin olunacaqdır. Yeni və layiqli əməkhaqqı verəcək iş yerlərinin açılması, yeni texnologiyaların tətbiqi nəticəsində fiziki əməyin yüngülləşdirilməsi, iş saatlarının və iş günlərinin azaldılması nəticəsində vətəndaşların istirahət və ailədə daha çox vaxt keçirmək imkanları genişləndirəcək. Layiqli iş yerlərinin sayının çoxalması minimum əməkhaqqı məbləğində işləyən insanların sayının azaldılmasına, ölkə üzrə minimum

əməkhaqqının orta əməkhaqqı səviyyəsinin 60 faizə çatmasını təmin edəcəkdir.

Həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün vacib şərtlərdən biri də insanların mənzil təminatının yaxşılaşmasıdır. Hazırda sosial müdafiəyə daha çox ehtiyacı olan vətəndaşlarımız - qaçqın və məcburi köçkünlər, şəhid ailələri və Qarabağ əlilləri dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına tikilən mənzillərə təmin olunurlar. Digər kateqoriyadan olan vətəndaşların mənzil təminatının həyata keçirilməsi üçün isə İpoteka Fondu fəaliyyət göstərir. Prezidentin fərmanı əsasında yaradılmış Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi artıq fəaliyyətə başlamışdır və ölkəmiz üçün yeni olan sosial mənzillər layihəsini uğurla həyata keçirir. MİDA tərəfindən indiyə qədər 5000-ə yaxın mənzil tikilmiş və uyğun şərtlərlə vətəndaşlarımızla satılmışdır. Bu proqramın daha da genişlənməsi, təkmilləşməsi, ölkəmizin daha çox bölgələrini əhatə etməsi istiqamətində fəal iş aparılır.

İnsan kapitalının inkişafında heç şübhəsiz ki, əsas yerlərdən birini səhiyyə sisteminin inkişafı, tibbi xidmətlərin keyfiyyəti və insanların bu xidmətlərə əlçatanlığı təşkil edir. Son illərdə səhiyyə sahəsində görülən işlər, əldə edilən uğurlar vətəndaşlarımızın sağlamlığının möhkəmlənməsi, rifahının yüksəlməsi və orta ömür uzunluğunun artmasına nail olmağa imkan vermişdir. Bu gün Azərbaycanda orta ömür uzunluğu 77 yaş təşkil edir ki, bu da dünya üzrə yaxşı göstərici sayılmaqdadır.

Səhiyyə sahəsində aparılan davamlı islahatların ən uğurlu nəticəsi kimi ölkə ərazisində icbari tibbi sigortanın tam tətbiq olunmasının təmin edilməsi qeyd edilib. İcbari Tibbi Sigorta sistemində keçid vətəndaşlarımızın səhiyyə xidmətlərinə əlçatanlığını artırmaq, səhiyyənin profilaktika istiqamətində gücləndirilməsi, tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, tibbi xərclərin optimalaşdırılması, sağlamlıq rəqabətini formalaşdırma təmin edəcək, bu sahədə korrupsiya, rüşvətxorluq və digər neqativ halların aradan qaldırılmasına şərait yaradacaqdır.

Məlum olduğu kimi, dünyanı çənginə almış koronavirus pandemiyası 2020-ci ilin əvvəllərindən başlayaraq bütün ölkələri və xalqları sınağa çəkdi. Prezident İlham Əliyevin koronavirus pandemiyasının ölkə iqtisadiyyatına və vətəndaşların həyat səviyyəsinə mənfi təsirlərinin azaldılması ilə bağlı 19 mart 2020-ci il tarixli sərəncamının icrası olaraq Nazirlər Kabinetini tədbirlər planı hazırladı. Tədbirlər planında nəzərdə tutulan maliyyə-iqtisadi tənzimləmə tədbirləri ilə yanaşı, hökumət məşğulluq və sosial müdafiə tədbirlərinə ciddi önəm verdiyi bir daha bəyan etdi. Koronavirusla mübarizə çərçivəsində həyata keçirilən sosial müdafiə tədbirləri çoxşaxəli olmaqla, 4 istiqamətli, 10 tədbiri nəzərdə tutmuş və 5 milyona yaxın insanı əhatə etmiş, maliyyə tutumu 610 milyon manatə yaxın bir məbləğə çatmışdır. Bu tədbirlər sayəsində 300 min iş yeri iflasdan xilas olmuş, dövlət büdcəsindən mərsə alan 910 min, özəl sektorda çalışan 794 min işçinin orta aylıq əməkhaqqı saxlanılmışdır. Eyni zamanda işsiz və işaxtaran vətəndaşların, xüsusilə əmək müqaviləsi olmayan şəxslər, karantin dövründə isə işsiz qalan cəhəzlərin sosial müdafiəsini təmin etmək üçün aylıq əməkhaqqı 250 manat olmaqla 90 min sosial iş yeri açılmış, 600 min şəxsə isə yaşayış minimumu (190 manat) məbləğində müavinət verilmişdir.

Özünüməşğulluq proqramının genişlənməsi, 132 növ xidmət təklif edən DOST mərkəzlərinin yaranmasını, 21 sosial təminat növü üzrə elektron təyinat sistemlərinin istifadəyə verilməsi, ünvanlı sosial yardım və əlillik təyinatı sahəsində şəffaflığın təmin edilməsi, əhalinin həssas qruplarının sosial təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində görülən işləri də sosial sahədə hökumətin uğurlu fəaliyyəti siyahısına əlavə etmək yerinə düşərdi. 2020-2025-ci illərdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 22 min şəxsin özünüməşğulluq proqramı

üzrə kiçik biznesə çıxışına dəstək verilməsi ilə bağlı Dünya Bankının nazirliklə əməkdaşlığı çərçivəsində "Azərbaycanda Məşğulluğa Dəstək" layihəsi təsdiq olunmuş və 25 iyun 2020-ci ildə layihə üzrə kredit sənədi imzalanmışdır. Dəyərli 100 milyon ABŞ dolları təşkil edən layihə üzrə 2020-ci il ərzində 2 min nəfərin özünüməşğulluğa cəlb edilməsi sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi, insan kapitalının inkişafı məqsədilə təhsil sahəsinə investisiyaların artırılması, gənc bərabərliyinə nail olmasına, icbari tibbi sigorta sistemində təminatın təmin olunması aktuallıq kəsb edən məsələlərdir.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, 2021-ci ildə ölkədə iqtisadi fəal əhalinin sayı 5390,1 min nəfər olmuşdur ki, onun da 451,6 min nəfərini işsiz əhali təşkil etmişdir. Ölkəmizdə aparılan sosial islahatların tərkib hissəsi olaraq, aktiv əmək bazarı proqramlarının əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, aztəminatlı əhali kateqoriyasının gəlir mənbələrinin çıxışının daha da artırılması, yeni iş yerlərinin yaradılması və əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi, insan kapitalının inkişafı məqsədilə təhsil sahəsinə investisiyaların artırılması, gənc bərabərliyinə nail olmasına, icbari tibbi sigorta sistemində təminatın təmin olunması aktuallıq kəsb edən məsələlərdir.

Yeni reallıqlar, yeni hədəflər

İndi Azərbaycan dövləti öz tarixinin ən qürurlu, qüdrətli və şərəfli tarixini yaşayır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli ordumuz 44 günlük Vətən müharibəsində düşməni darmadağın etmiş, torpaqlarımızı işğaldan qurtarmışdır. Uzun illər bölgədə sülhü və əsaslı təhdid etmiş erməni faşizmi məhv olmuşdur.

Müharibənin ilk günlərində Ali Baş Komandan xalqa müraciətində demişdir: "Nöyi nə zaman və necə etməyi mən bilirəm!" Bəli, zaman göstərdi ki, həmişə olduğu kimi, bu dəfə də Prezident İlham Əliyev xalqın və Vətənin naminə ən doğru olanı edib, edir və gələcəkdə də edəcəkdir.

İndi bölgədə yeni reallıqlar yaranmışdır və bu reallığı biz yaratmışıq, biz də idarə edirik. Postmüharibə dövründə Azərbaycan qarşıda duran bütün siyasi, diplomatik, sosial, humanitar vəzifələri uğurla həll etmişdir: sərhədlərin və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması, Zəngəzur dəhlizi də daxil olmaqla, bütün kommunikasiyaların açılması, qanunsuz erməni silahlıların tör-töküntülərinin arazımızdan çıxarılması, 3+3 formatda bütün bölgə dövlətlərinin iqtisadi maraqlarının təmin olunması və əməkdaşlığın güclənməsi kimi məsələlər danışıqlar masasında Azərbaycanın təklifləri əsasında öz həllini tapmaqdadır.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yaradılması bölgənin yeni sosial-iqtisadi mənzərəsinin müəyyən etməkdədir. Vətən müharibəsinin qurtarmasından keçən ilyarın ərzində işğaldan azad olmuş ərazilərimizdə böyük bərpa və quruculuq işləri başlamışdır. Qarabağda və Zəngəzurdə torpaqlarımız minalardan təmizlənir, yollar çəkilir, körpülər salınır, tunellər qurulur, elektrik, su, qaz təchizatı bərpa olunur, şəhər və kəndlərimizin baş planları, müasir layihələr hazırlanır. Zəngəzurdə Qarabağda müasir, "ağıllı kənd"lər, qəsəbələr salınır. Bu il məcburi köçkünlərin ilk dəstələri doğma yurdlarına qayıdacaqlar. Bir sözlə, Prezidentin söylədiyi "Qarabağ da, Zəngəzuru da nümunəvi bir bölgə kimi quracağıq. Azərbaycan vətəndaşları orada rahat, firavan yaşayacaqlar!" sözləri günbəgün həyatda öz əməli təsdiqini tapmaqdadır.

Bu günlər Şərqi Zəngəzurda Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər qurultayında çıxış edərək Prezident İlham Əliyev söyləmişdir: "Biz bundan sonra ancaq və ancaq güclənəcəyik və postmüharibə dövrü bunu bir daha göstərdi. Həm ərazilərin bərpa, həm beynəlxalq müstəqilliyimizin bəzini gücləndirən göstərdi. Çünki postmüharibə dövrü çox həssas bir dövrdür və artıq ilyarın keçəndən sonra tam əminliklə demək olar ki, biz bu çətin sınaqdan da şərəflə çıxdıq".

Mən Qarabağın yenidən qurulacağı, çiçəklənəcəyi, inkişaf edəcəyi, dünyanın turizm mərkəzlərindən birinə çevriləcəyi günlərin lap yaxında olduğunu hiss edirəm. Bakı-Naxçıvan-İshtanbul sürət qatarı ilə gedəcəyimi göndürən uzaqda olduğuna inanıram. Türk coğrafiyasını yenidən birləşdirəcək bu müqəddəs yol həmdə qədim Zəngəzur torpağında keçir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2018-ci il 18 aprel tarixində Milli Məclisdə keçirilən andıçmə mərasimində söylədiyi "Hamımızın əməli ondan ibarətdir ki, ölkəmiz daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin, Azərbaycan vətəndaşları daha da yaxşı yaşasınlar!" sözləri bu gün həyatda öz əməli təsdiqini tapmışdır.

Bu gün Azərbaycan vətəndaşı sabahından arxayındır, bilir ki, onun qüdrətli dövləti var. Bu gün Azərbaycan vətəndaşı qürurludur və sabahına inanırdır, bilir ki, onu böyük qələbələrə aparacaq, təminatlı və firavan həyatını təmin edəcək cəsarətli və müdrik lideri vardır!

Musa QULİYEV,
Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri,
YAP İdarə Heyətinin üzvü